LE JOURNAL BIÉLORUSSIEN
„LA PATRIE“DIE WEISSRUTHENISCHE ZEITUNG
„DAS VATERLAND“ВОРГАН БЕЛАРУСКАЙ НАЦЫЯНАЛЬНА
ВЫЗВОЛЬНАЙ ДУМКІ

DIE WEISSRUTHENISCHE ZEITUNG „BAČKAUSČUNA“ („VATERLAND“)

Herausgeber: Wladimir BORTNIK

Postadresse: Die Weissruthenische Zeitung „Bačkausčuna“ („Das Vaterland“),
(13 b) München 19, Schliessfach 69.Druck: „LOGOS“, Buchdruckerei u. Verl., G.m.b.H., München 8, Rosenheimer Str. 46 a.
Цена паза Нямеччыны: ЗША — 15 цэнтаў, Канада — 15 ц., Ангельшчына — 1 шылінг, Францыя — 20 фр., Вэльт — 5 фр., Аўстралія — 1 шылінг, Аргентына — 2 пэзо. У іншых краінах раўнавартасць 15 ам. цэнтаў. Цана лётніцкай поштай у заакіянскія краіны — 30 ам. цэнтаў. — Падвойныя нумары каштоўнасць падвойна.Банкавое коіто: Zeitung „Bačkausčuna“,
Konto Nr. 357-125, Bay. Hypotheken- u. Wechselbank, München.

ГАЗЕТА ВЫХОДЦІВ РАЗ У ТЫДЗЕНЬ — ЦАНА 30 Н. ФЭН.

THE WHITERUTHENIAN NEWSPAPER
“THE FATHERLAND.”

№ 38 (268)

Нядзеля 18 верасеня 1955 г.

ГОД ВЫДАННЯ 9

Пара зрабіць адпаведныя вывады

БА МАРГІНЕС ПРАВАКАТАРСКАЙ ДЗЕЙНАСЦІ ўСХОДНЯБЭРЛІНСКАГА КАМІТЭТУ

Агульна ведама, што г. зв. «Камітэт за Послесвонінны Эмігранты». Гэтая-ж прэсса паведаміла, што ў сувязі з гэтым пасыльясеніем эмігранты началі западо-дзяржаўных воргану бяспечнасці ў чысле яго. Аб гэтым ужо съветчыць сама асока ген-рала дзяржаўных воргану савецкага бяспечнасці Міхайлава, які стаіць на чале ўсходнібэрлінскага камітэту. Добра пайфармаваны мюнхэнскі штодзённік «Мюнхэнэр Мэркур» у нумары за 1 верасеня слёгта аўтарытэтна паведаміў, што гэты камітэт «быў зарганізаваны Адзелем для справы эміграцыі» Камітэту дзяржаўнае бяспечнасці (КГБ — раней МТБ) у Еўропе-Карлсгорсце; яму было дадана восем высокіх ахвіц-раў савецкай службы бяспечнасці.

Ды і сама дзейнасць ўсходнібэрлінскага камітэту носіць усе азнакі правакацыі, дывэрсіі, шантажу ѹ маральнага тэатру, якім паслугоўваюцца савецкія ворганы бяспечнасці ў вольным съве-це. Выдаваны ад красавіка сёлета ад

найменні ворган гэтага камітэту ў раб-сейской і беларускай мовах і масава рассыланы паасобным эмігрантам у за-ходніх краінах ёсьць перапоўнены роз-нымі правакацыйнымі інсінуацыямі пад-адрасам паасобных эмігрантаў. Даска-льным прыкладам правакацыі гэтай можа служыць нядайна зъмешчаны ў «Баць-каўшчыне» ліст гэтага камітэту, собска-ручна падпісаны ягоным старшынём ген. Міхайлавам, да ведамага казацкага жур-налістага ў Мюнхене сп. Паллякова. Ліст зъяўляўся адказам на пісмо сп. Палля-коў ў ўсходнібэрлінскі камітэт, якога сп. Паллякоў ніколі не пісаў. Міта піс-ма ясная: кінць на сп. Паллякова цең падаразненіем з боку заходніх воргану бяспечнасці, што ён быццам знаход-дзіцца ў кантакце з камітэтам «За пава-роту на бацькаўшчыну».

Гэты камітэт, апрача сваёй газеты, прости засыпае эмігрантаў індывідуаль-нымі лістамі. Як найблізь тыповы ўспомінаны нямечская газета прыводзіц наступны ліст: «Ад людзей, што вярну-ліся ў Савецкі Саюз, мы даведаліся, што Вы таксама цікавіцеся справай Вашага павароту на бацькаўшчыну. Дзеля гэтага мы Вам перасылаем нашу газету „За паварот на бацькаўшчыну“, у якой

гэтыя пытанні абгаварываюцца. Мы Вас просім паведаміць нас аб атрыманіні гэтага газеты, а так-ж паведаміць, што

Вы таксама цікавіцеся справай Вашага павароту на бацькаўшчыну. Старшыня камітэту «За

паварот на бацькаўшчыну» Г. Ф. Міхай-лаву».

Гэты камітэт, апрача сваёй газеты, прости засыпае эмігрантаў індывідуаль-нымі лістамі. Як найблізь тыповы ўспомінаны нямечская газета прыводзіц наступны ліст: «Ад людзей, што вярну-ліся ў Савецкі Саюз, мы даведаліся, што

Вы таксама цікавіцеся справай Вашага павароту на бацькаўшчыну. Дзеля гэтага мы Вам перасылаем нашу газету „За

паварот на бацькаўшчыну“, у якой

гэтыя пытанні абгаварываюцца. Мы Вас просім паведаміць нас аб атрыманіні гэтага газеты, а так-ж паведаміць, што

Вы таксама цікавіцеся справай Вашага павароту на бацькаўшчыну. Старшыня камітэту «За

паварот на бацькаўшчыну» Г. Ф. Міхай-лаву».

Раўнажэна з гэтым камітэт рассылае эмігрантам лісты іхных родзіцай на бацькаўшчыне, у якіх апношыні заклікаюць вітрацца дамоў. Яны пішуть, што

тыя, якія ўжо вярнуліся дамоў, добра тады уладзіліся, жывуць разам з сваімі сем'ямі, маюць добрую работу і ніхто іх

ня перасылае за ранейшую дзейнасць. Часамі ў тыхіх пісмах бываюць выразныя намёкі, што калі дадзены эмігрант ня вернецца, дык пацерпіц ягоная сям'я і

на бацькаўшчыне. Старшыня камітэту «За

паварот на бацькаўшчыну» Г. Ф. Міхай-лаву».

Раўнажэна з гэтым камітэт рассылае эмігрантам лісты іхных родзіцай на бацькаўшчыне, у якіх апношыні заклікаюць вітрацца дамоў. Яны пішуть, што

тыя, якія ўжо вярнуліся дамоў, добра тады уладзіліся, жывуць разам з сваімі сем'ямі, маюць добрую работу і ніхто іх

ня перасылае за ранейшую дзейнасць. Часамі ў тыхіх пісмах бываюць выразныя намёкі, што калі дадзены эмігрант ня вернецца, дык пацерпіц ягоная сям'я і

на бацькаўшчыне. Старшыня камітэту «За

паварот на бацькаўшчыну» Г. Ф. Міхай-лаву».

Раўнажэна з гэтым камітэт рассылае эмігрантам лісты іхных родзіцай на бацькаўшчыне, у якіх апношыні заклікаюць вітрацца дамоў. Яны пішуть, што

тыя, якія ўжо вярнуліся дамоў, добра тады уладзіліся, жывуць разам з сваімі сем'ямі, маюць добрую работу і ніхто іх

ня перасылае за ранейшую дзейнасць. Часамі ў тыхіх пісмах бываюць выразныя намёкі, што калі дадзены эмігрант ня вернецца, дык пацерпіц ягоная сям'я і

на бацькаўшчыне. Старшыня камітэту «За

паварот на бацькаўшчыну» Г. Ф. Міхай-лаву».

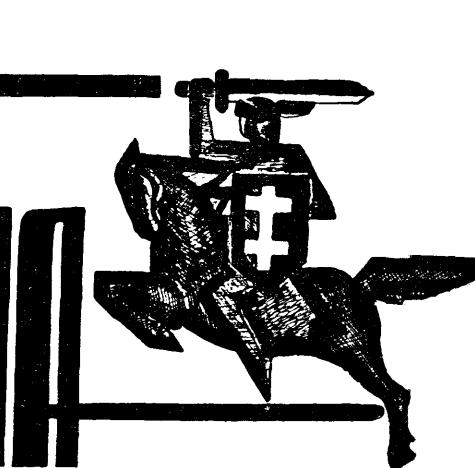
Раўнажэна з гэтым камітэт рассылае эмігрантам лісты іхных родзіцай на бацькаўшчыне, у якіх апношыні заклікаюць вітрацца дамоў. Яны пішуть, што

тыя, якія ўжо вярнуліся дамоў, добра тады уладзіліся, жывуць разам з сваімі сем'ямі, маюць добрую работу і ніхто іх

ня перасылае за ранейшую дзейнасць. Часамі ў тыхіх пісмах бываюць выразныя намёкі, што калі дадзены эмігрант ня вернецца, дык пацерпіц ягоная сям'я і

на бацькаўшчыне. Старшыня камітэту «За

паварот на бацькаўшчыну» Г. Ф. Міхай-лаву».

THE JOURNAL BIÉLORUSSIEN
„LA PATRIE“DIE WEISSRUTHENISCHE ZEITUNG
„DAS VATERLAND“THE WHITERUTHENIAN NEWSPAPER
“THE FATHERLAND.”

Нядзеля 18 верасеня 1955 г.

Верым у палітычны розум

Жэнэўская канферэнцыя закупаліза-ла столкі міжнародных праблемаў, што часам паважныя весткі прасыліваюцца на выкідаючыя ўгату, на якую яны за-слугоўваюць. На аднай з тых вестак мы ягоўзімаемы. Прыводзім вытрымку з пaryskas газеты „Le Monde“ ад 6-га верасеня г. г.:

«Пры наступнай супстрочы ў Жэневе, Ваншынгтон зъбіраецца прасіц Рэсейцаў на глашчыні перадачаў „Голос Амэрыкі“, прызначаных прадстаўніком праз „Голос Амэрыкі“ (ня кіраўніку земліробскай дэлегацыі Макеўчычу), яны ў той-же час надалей глашчаюць перадачы гэтага рагіона. Амэрыканскі ўрад перастаў падтрымовыць тэхнічна ў фінансава радыстанцыі „Вольная Эўропа“ й „Вызваленне“, якія якіх зъбіраюцца заахвочваныне да паўстання ды падрыўных актаў за зя-лезнай заслонай (Sic!). Тэадор Штрай-барт, дырэктар амэрыканскай Инфарма-цыйна Службы, падаецца сяняня ў Дэн-вэр, каб агутарыць з Прэзыдэнтам Ай-зингаўрам палажэнніне, якое вытвары-лася апошнім часам на фронце пратап-ганды.

Нельга не згадаць, што распачатая савецкім дзяржаўным ворганам бяс-печнасці дыўэрсыя супраць палітычных эмігрантаў, ведзеная камітэтом «За паварот на бацькаўшчыну», не дзе баль-шавікам пажаданых вынікаў. Гэтыя вы-нікі ёсьць па абодвух баках злезнае заслоны. Мы пэўныя, што яны будуть заслоны на бацькаўшчыну, калі з боку заходніх колаў ня будзе разумнай станоўчай контракткай.

Бальшыня заходніх экспертаў у спра-вах эмігрантаў з Савецкага Саюзу ўва-жает, што цяжкае матарыяльнае пала-жэнне многіх з іх на Захадзе зъяўля-ся.

Чышчэнне мінуласці
(Стробы самакантролі гісторыі)

Чышчэнне мінуласці

Прычынай зъяўляюцца праста съляпы нацыянальны эгізм. У све-жай-хаце, і таму можна бы-ло-памяшчыць гэту вестку за журналістичную «качку», якіх німалі ціпер ў пра-се дыякія маюць съветчыць аб німіч-німі міжнародным аддружынані. Вияў-ляеца аднак, што ўспамінаны артыкул

19 канферэнцыя, у выніку якіх шмат

падручнікай ужо падраўлену. Звычайна,

аўтар падручніка, ці іншага гісторыч-

на, падносілася ды паднесцца моладзі ў школах, каб дапамагчы гэтым

загады ўзгадаўца з атрымлівымі

наўкоўцамі зацікаўленымі краінаў. Ка-

лі, скажам, Немец напісаў ёсць, што

тычицца гісторыі Амэрыкі, дык ён

у першую чаргу кансультуеца ў сваіх

амэрыканскіх калегаў. Калі-ж гэты Немец піша з гісторыі Нямеччыны, дык

ёна дае сваю працу на разгляд тым чу-

жынкамі наўкоўцам, якіх ў гісторыі

Нямеччыны наўкоўцамі кампэтынныя.

Прыкладам, апублікаваны Карлам

Мількі ў 1954 годзе «Гісторыя Ваймар-

скія Распублікі» мае на загалоўнай ба-

чынцы з аўтаром, якіх ніякіх не быва-

такіх, што зъяўляюцца толькі зъме-най

такіх, што зъяўляю

Пара зрабіць адпаведныя вывады

(Заканчэнне з 1-ай бачыны)

еща найбольш спрыяльной глебай для да ягоных намаганьняў ставіліся ѹ стаўміся ў прынцыпе пазытыўна. Таму ува-
жаем сваім маральным правам выказаць сумную думку, што камітэт «За паварот на бацькаўшчыну» за чатыры з лішнім месецы сваіх дзеінасціў сярод эмігра-
цыяў зрабіў для большавіцкіх інтэрсаў болей, чымся для інтэрсаў Захаду зра-
біў Амерыканскі Камітэт на працу чатырох з лішнім год свайго супрацо-
віцтва з эміграцыямі. Аснаўныя ж дасяг-
ненны эміграцыяў ѹ іхным антыбальшавіцкім змаганьнем быт зроблены гэтым эміграцыямі без дапамогі гэтага Камітэту, а ня рэдка ѹ супраць іншэнціяў ягоных.

Бо што-ж робіцца сяньня супраць акцыі ўсходніяй балінскага камітету на За-
хадзе? Выдаванье сціплых месячных украінскіх бюлетняў «Мы яшчэ вернем-
ся» ды пары таіх-жя бюлетняў расей-
скіх — гэта нічога ѹ параўнаніи з вя-
лізарным арсоналом тэхнічных і маты-
рыйных сірокаў, якімі распара-
дца ўсходніяй балінскі камітэт, будучы

замаскаванай прыбудоўкай найсільней-
шага ѹ сівеце дзяржаўнага апарату тэ-
рору. У той час, калі трэба памагчы эмі-
грацыям супраць дзеінасці шырака ѹ ста-
ноўча, калі трэба пакінуць за імі іхную
поўную ініцыятыву ѹ іхных мэтады дзе-
яния, тых заходы дзеінкі, якія ўзя-
лі на сібе заданыне нясенія гэтае помо-
чи, ужо каторы год яшчэ толькі «выву-
чаючы» гэты эміграцыяў. А калі і робіц-
ты ці іншыя спробы канкрэтнага дзе-
яния, дык іх параліжуюць у самым за-
родку накіданымі згары рамамі неза-
дачтвага «непрадаштства» ѹ той час,
калі большавікі ѹ ніякое «непрадашт-
ства» ня гуляюць.

Пішам гэтыя слова не пато, каб упі-
нуць заходнім арганізацыям, што паставі-
лі сваім мэтай супрацоўніцаў з эмі-
грацыямі ѹ іхним антыбальшавіцкім змаганьнем, ды самі-ж гэтае супрацоўні-
цтва тармозяць, ала па тое, каб схіліц-
іх задумацца, што далей гэтак нельга.
Бальшавікі паказалі, што эміграцы-
і ёсьць вельмі важным фактарам на пы-
халігічнай вайне Захаду з большаві-
змам, і зрабілі з гэтага належныя вывады.
Няхай-ж тады заходнія дзеінкі зробяць і свае вывады, пакуль яшчэ на-
позна!

Мацьвей Заранка

Народы Кітаю

Кітай, як і ў мінулым Рассею, звычай-
на лічаць аднародным паводле свайго на-
селеніцтва, тэрыторыі, культуры й г. д.
Гэткіх ўзяліенын зьяўляюцца поўнасцю

Кітай, ці сучасная Кітайская Народная Рэспубліка, маючы ѹ сваім складзе 600 мільёнай насельніцтва, не ўзяліе сабой адзінства кітайскага народу, а складаецца з больш чымся 70 розных народаў, якіх поўнасцю розныя ад Кітайцаў сваімі мовамі, бытам, звычаямі, культурай, нацыянальнай вонраткай ды навет

з лёсам ды выкінуць усякія надзеі на вы-
зваленіе з пад большавізму, як зусім
ніярольна. Заходнія прэса нядыўна паведаміла, што на канфэрэнцыі чатырох міністэрстваў замежных справаў, што распа-
нае членства ў Жэнэве 26 кастрычніка, Амерыканцы быццам маюць запрарана-
ваць Саветам, каб апошнія за цану спы-
ненія радыяперадачаў за залезную за-
лону радыяперадачаў «Вызваленіе» і «Вольная Эўропа» перасталі глушыць

радыяперадачы «Голосу Амерыкі». Мы

ня верым, каб наступіла такая ганебная

капітуляцыя Амерыканцаў у халоднай

вайне. Затое мы пзўныя, што калі пы-
таньне радыяперадачаў за залезную за-
лону будзе з заходніх яхід толькі па-
стуле, якую ўрэдлы дэмакратычных

дзяржаваў не нісуць нікай адказаць.

Гэтак Амерыканскі Камітэт Вызваленія

ад Большавізму, прыватна арганіза-

цыя амэрыканскіх антыбальшавікоў, па-

ставіў сваім заданнем несыці матары-

яльную і маральну помоч эмігрантам

з Савецкага Саюзу ѹ іхным змаганьнем

з большавізмам. Заданне, пзў-ж, пры-

може, але... Хаця мы ѹ многім і не зга-

джаємся з Амерыканскім Камітэтам, але

Мы самі ўжо зьяўляемся жывімі съветкамі стварэння незалежных дзяр-
жаваў народаў Індакітау, як Камбоджа, Ліос, В'етнам, народаў Інданезіі ці Афр-
ыкі — Судану, Ліберый, Паудзенна-
Захадняе Афрыканскага Вуні й іншіх.

Як бачым, самому Пэкіну, як і Маскве, нацыянальныя праудзіжынныя на-
кітайскіх народаў прыносіць шмат турбо-
таў, хавае ѹ сабе шмат небясьпекі. Не-
дарма Пэкін прарабе ѹ выгледзе «брац-
кае дапамогі» гэтым народаам узгадаваць
з прадстаўнікоў нікітайскіх народаў
кадры верных Кітаю людзей у створа-
ным нядыўна «Цэнтральным інстытуце

нацыянальных мініштранў», дзе цяпер
вучыцца ѹ працуе больш за 2 тысячы
студэнтаў.

Ужо цяпер у Кітаі выдаюцца на 15 розных нікітайскіх мовах газеты й кні-
гі. Іншыя нікітайскія народы карыста-
юцца пакульштукі кітайскай мовай. Шмат
якіх з іх зусім не мелі свайго пісьма, якое
было створана толькі нядыўна. Цілер ідзе працэс устанаўлення пісь-
менасці цлага шэрагу іншых нікі-
тайскіх народаў.

Было-б памылкай думаць, што й па-
свай вонкавасці народаў цяперашняе

Кітайская Народная Рэспубліка ўзялі-
юць сабой адзінства ѹ аднастайнасць

Яны выразна адрозыніваюцца адзін ад
аднаго сваімі рэсырамі твару, сваімі сва-
асаблівай апрычнай культурай, сваім
гістарычным мінульым, сваімі песьнямі,
музыком, танцамі, вонраткай і іншіх Ха-
рактэрна, што большыя нікітайскіх народаў
зусім не разумеюць кітайскай мовы, і іхным
прадстаўніком даводзіцца
яе старанна вычуваць. Дакладна так-
сама шмат якіх нікітайскіх народаў
мажуць розныя мовы, якія толькі цяпер
вывучаюцца, а іхная пісьменнасць
ствараецца.

Прылучаны да Кітаю Тыбет мае, як
Каўказ, цэлы шэраг сваіх розных на-
родаў, і ён таксама чужы Кітаю па сва-
родаў.

Прылучаны да Кітаю Тыбет мае, як
Каўказ, цэлы шэраг сваіх розных на-

родаў, і ён таксама чужы Кітаю па сва-

родаў.

Можа ад яго цяперашняга пільнага зірку яна ўзынімае на

яго вочы. Штосьці гэтакае нечаканае ўзыблае на яе думкі,

робіц нікітайскую работу. Яна навет

крыху адкідае ад сібе сфастрыгавану з палатнам кузелю і апуске вочы на стол.

Думае. Настрой гэты перадаецца і Амілі.

Утраіх яны маўчыць. Імілі. Утраіх яны маўчыць.

Думкі, ці то лятуценіні, пануюць у іх. Думкі — як бяздум-

насць. Гэтак дойга. Над дзявятым ледзівье жыве ніяройным

стуком сваімі старасцевіцкімі

імпрыялізмамі народаў, траба ведаць і

аб іншых народах, якія, праудзіжынны

самі змагаюцца за сваю волю, за

сваі месцы пад сонцам, аднак якіх дзеля

неасвядомленасць памылковых уяў-

ленінья яшчэ залишаюць, як нас у склад

(Заканчэнне на 3-ай бачыне)

Кузьма Чорны

Лявон Бушмар

ЧАСТКА ДРУГАЯ

(Працяг)

Бушмар стаіў, скруціўши пальцы ѹ кішэнях жыкеткі.
— Каб ты павесіліся сваёю воляй, дык не, ганяешся за не-

чым уночы недзе па полі, шукаеш німаведама чаго, чаго ні-
колі на губліў, чаго можа ю было ніколі ѹ цябе...

— Ня было? Ни губліў?! Я згубіў!

— Што-ж ты гэтакае згубіў?

Яна сапраўды чакала ад яго адказу.

— Якраз ты можа ѹ на згубіў нічога, хоць і здаецца табе.
Нічога ты на згубіў. А калі што ўзбудзіў, якіх можа ѹ на-
дзіўнай дарозе не прапала. Можа той, што знайшоў, якіх
жыць без яго, а цябе гэтага толькі сапсавала навек. Што ты
на чалавека не падобен. Што з табою і табе самому жыць на-
свееце цяжка...

Галас драпаў ѹ сянец у хатнія дзіўверы. Адчыніў іх і ўско-
чыў у хату. З віскам кінуўся да гаспадара. Той з асаладою
ткнуў яму ѹ жытвон на скосе бота. Галас заенчыў, як вedaочы,
што гэта ражантава зрабілася, адскочыў. Малы прачнчыўся, за-
плахаў. Зрабілася шумна ѹ хате. Бушмар выкінуў Галаса на
ганак. Пайшоў у кухню, лёг за сталом на голай вузенькай ла-
ве і засніў.

Галена раніца ня будзіла яго позна. Ціха хадзіла па кух-
ні. Ён, калі прачнчыўся, зь дзівам нейкім у вачох, як-бы не ра-
зумеючы нічога, глаздзеў навокал. Як і заўсёды, спрадвеку,

быў ён панурым, маўклівым.

— Ня думай ні пра што, — падыйшла да яго Галена.

— І, не дачакаўшыся адказу:

— Можа навет да ўсіх прыстанеш жыць, мне хочацца ѹ лю-
дзі. Гэты там зменшніцца...

— Дык міне змяніца троба?

Яна адчула, што сказала ѹ гэтую хвіліну глупства. І папра-
вілася, як магла:

— Гэта так я сказала. Так сабе... Кінь, ня думай ні пра
што, давай жыць будзем, як людзі жывуць... Вазы! Сябе ѹ лю-
дзі, якіх думкамі, словамі...

Яна палажыла яму локі на плечы, нагнулася да яго тва-
рам. Ён сядзеў, цяпер гэтакі малы і слабы перад ёю. Яна ста-
яла над ім, глядзела яму ѹ твар.

Але ён не паддаўся. Ён перш за ўсё глыбока чуў мяжу між
сабою і ўсім, навет ёю. У іх нейкай там сваі жыцьцё, а ў яго
свяе. Ён, дзяля прыклéту, пагладзіў яе па галаве і падніўся.
Нехація ўзяўся ён за работу на дварэ, чуючи сябе чужым уся-
му і ўсім тут. Ён і на спрабаваў саўладаць з сабою. Нашто гэ-
тота патрэбна чалавеку! Ніколі гэтага я ня было, не радзілася
гэта разам з ім на съвет!

VII

І Андрэй бачыў цеснату навокал сябе, але ѹ сабе самым
чуў волю.

Як тады, пасля неспадзянавае гаворкі з Бушмарам, увай-
шоў ён у хату, чамусці, як ніколі раней, ахваціла яго адчу-
ваньне, што заўсё

